

ANALIZA ZMIAN NA KRAJOWYM RYNKU NARZĘDZI I MASZYN ROLNICZYCH DO PRODUKCJI ROŚLINNEJ

Streszczenie

W artykule dokonano analizy zmian, jakie występowały w latach 2001-2006 na krajowym rynku wybranych narzędzi i maszyn rolniczych do produkcji roślinnej (pługi, kultywatory, sadzarki, siewniki, rozsiewacze nawozów mineralnych, opryskiwacze). Analiza produkcji, importu, eksportu i podaży wyżej wymienionych narzędzi i maszyn rolniczych wykazała, że krajowy rynek maszyn rolniczych charakteryzuje się wysokim stopniem niestabilności.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że na krajowym rynku narzędzi i maszyn rolniczych następują znaczne wahania odnośnie wielkości produkcji, importu i eksportu a w konsekwencji ich podaży, co można tłumaczyć wciąż niestabilizowanym popytem [1, 2]. Analizą objęto zmiany w produkcji, imporcie, eksporcie i podaży wybranych narzędzi i maszyn rolniczych do produkcji roślinnej, jakie występowały w latach 2001-2006.

W tabeli 1 zestawiono dane dotyczące pługów, kultywatorów, sadzarek i siewników. Najniższą liczbę wyprodukowanych pługów odnotowano w 2005 roku - 5133 sztuki, zaś najwyższą w 2003 roku - 7747 sztuk. W całym analizowanym okresie produkcja pługów wyniosła 38195 sztuk. Import pługów, poza 2003 rokiem, w pozostałych wzrastał od 628 sztuk w 2001 roku do 5161 sztuk w 2006 roku, osiągając łączną liczbę 10463 sztuki. Szczególnie wysoki import pługów nastąpił w 2006 roku (5161 sztuk), niemal trzykrotnie wyższy w porównaniu z 2005 rokiem (1771 sztuk). W przypadku eksportu pługów w poszczególnych latach ulegał on sukcesy-

wnemu wzrostowi, od 347 sztuk w 2001 roku do 1882 sztuk w roku 2006, a zatem w ciągu sześciu lat zwiększył się ponad pięciokrotnie. Łączna liczba wyeksportowanych pługów wyniosła 6270 sztuk. Porównując import i eksport okazuje się, że w latach 2001-2006 Polska była importerem netto pługów. Z kolei uwzględniając produkcję, import i eksport w analizowanym okresie, łączna podaż pługów na krajowy rynek wyniosła 42388 sztuk. Szczególnie wysoka podaż (10198 sztuk) nastąpiła w 2006 roku, około dwukrotnie wyższa w porównaniu z rokiem 2005 (5567 sztuk).

Produkcja kultywatorów w latach 2001-2006 wyniosła 18395 sztuk i malała od 4797 sztuk w roku 2001 do 2014 sztuk w roku 2005. W ostatnim roku analizowanego okresu liczba wyprodukowanych kultywatorów nieznacznie wzrosła osiągając 2323 sztuki. W tym samym czasie sprowadzono do kraju 11961 sztuk, natomiast wyeksportowano 10911 sztuk kultywatorów, a zatem podobnie jak w przypadku pługów, Polska była importerem netto. Łączna podaż kultywatorów na krajowy rynek wyniosła 19445 sztuk, przy tendencji malejącej

Tab. 1. Produkcja, import, eksport i podaż pługów, kultywatorów, sadzarek i siewników w latach 2001-2006
 Table 1. Production, import, export and supply of ploughs, cultivators, planters, and drills in 2001-2006

Nazwa narzędzia lub maszyny	Rok /Year	Produkcja / Production	Import / Import	Eksport / Export	Podaż / Supply
Pługi Ploughs	2001	5725	628	347	6006
	2002	6800	763	560	7003
	2003	7747	630	1108	7269
	2004	6134	1510	1299	6345
	2005	5133	1771	1337	5567
	2006	6656	5161	1619	10198
Kultywatory Cultivators	2001	4797	2177	1882	5092
	2002	4401	1027	1561	3867
	2003	2545	1867	1258	3154
	2004	2315	962	2205	1072
	2005	2014	961	1763	1212
	2006	2323	4967	2242	5048
Sadzarki Planters	2001	5941	14	459	5496
	2002	6716	33	620	6129
	2003	6148	72	538	5682
	2004	4880	160	885	4155
	2005	3377	78	620	2835
	2006	5490	676	1150	5016
Siewniki Drills	2001	1621	256	98	1779
	2002	1703	228	193	1738
	2003	1795	425	209	2011
	2004	2315	1273	81	3507
	2005	1973	570	227	2316
	2006	2696	8170	3354	7512

Tab. 2. Produkcja, import, eksport i podaż rozsiewaczy i opryskiwaczy w latach 2001-2006
Table 2. Production, import, export and supply of mineral fertilizer distributors and sprayers in 2001-2006

Nazwa narzędzia lub maszyny	Rok /Year	Produkcja / Production	Import / Import	Eksport / Export	Podaż / Supply
Rozsiewacze Mineral fertilizer distributors	2001	11387	3945	3887	11445
	2002	3406	7764	3275	7895
	2003	2582	2847	–	–
	2004	3293	3026	4458	1861
	2005	3121	2468	2570	3019
	2006	4115	8129	2376	9868
Opryskiwacze Sprayers	2001	7492	212	970	6734
	2002	8817	162	1103	7876
	2003	10505	216	1694	9027
	2004	10002	748	2652	8098
	2005	9248	2488	2888	8848
	2006	11984	1474	3235	10223

w latach 2001-2004 i niezwykle wysokim wzroście w 2006 roku (5048 sztuk), przekraczając ponad czterokrotnie podaż w 2005 roku.

Krajowa produkcja sadzarek w latach 2001-2006 wyniosła łącznie 32552 sztuki. Po spadku w latach 2004-2005, w roku 2006 produkcja sadzarek zwiększyła się o 2113 sztuk (62,6%) w stosunku do roku poprzedniego. Nieznaczny import sadzarek w ciągu pierwszych pięciu lat wyniósł 357 sztuk, niespodziewanie wzrósł on prawie dwukrotnie w 2006 roku do 676 sztuk. Całkowity eksport sadzarek w analizowanym okresie wyniósł 4272 sztuki i był on wyższy o 313,6% (3239 sztuk) od importu, a więc w przypadku sadzarek Polska była eksporterem netto. Uwzględniając produkcję, import i eksport, podaż sadzarek na krajowy rynek osiągnęła liczbę 29313 sztuk. Po spadku w 2004 i 2005 roku, w pozostałych latach podaż sadzarek oscylowała w granicach 5000-6000 sztuk.

W produkcji siewników, poza 2005 rokiem, występowała tendencja wzrastająca od 1621 sztuk w roku 2001 do 2696 sztuk w 2006 roku (wzrost o 66,3%). Łącznie zostało wyprodukowanych 12103 sztuki siewników.

W imporcie siewników, podobnie jak w przypadku sadzarek, wzrósł on niewspółmiernie w 2006 roku (8170 sztuk) i był niemal trzykrotnie wyższy od łącznego importu w latach 2001-2005 (2752 sztuki). Z kolei całkowity eksport siewników wyniósł 4162 sztuki, a więc w tej grupie maszyn nasz kraj był importerem netto. Na uwagę zasługuje 2006 rok, w którym liczba wyeksportowanych siewników osiągnęła 3354 sztuki, przekraczając ponad czterokrotnie łączny eksport tych maszyn w latach 2001-2005. Podaż siewników na krajowy rynek, poza 2005 rokiem, systematycznie rosła od 1779 sztuk w 2001 roku do 7512 sztuk w roku 2006. Szczególnie wysoka podaż siewników nastąpiła w ostatnim roku analizowanego okresu, osiągając 39,8% całkowitej podaży wynoszącej 18863 sztuki.

W tab. 2 zestawiono dane liczbowe dotyczące produkcji, importu, eksportu i podaży rozsiewaczy do nawozów mineralnych i opryskiwaczy w latach 2001 - 2006.

W przypadku rozsiewaczy do nawozów mineralnych, występowały duże wahania szczególnie w produkcji, imporcie i podaży. Najwięcej rozsiewaczy zostało wyprodukowanych w 2001 roku (11387 sztuk), po czym w latach 2002 - 2005 nastąpił gwałtowny spadek do poziomu około 2500 - 3400 sztuk. Ponowny wzrost produkcji rozsiewaczy odnotowano w 2006

roku, który w stosunku do 2005 roku wyniósł 31,8%. W imporcie rozsiewaczy zasługują na uwagę lata 2002 i 2006, w których sprowadzono do kraju odpowiednio 7764 i 8129 sztuk tych maszyn. Z kolei najwyższa podaż rozsiewaczy do nawozów mineralnych na rynek była w 2001 roku - 11445 sztuk i w 2006 roku - 9868 sztuk.

Produkcja opryskiwaczy w pierwszych trzech latach wykazywała tendencję wzrastającą, by po spadku w latach 2004-2005 ponownie uległa zwiększeniu. W analizowanym okresie wyprodukowano 58048 opryskiwaczy. Liczba sprowadzonych do kraju opryskiwaczy w pierwszych trzech latach (2001-2003) była wyjątkowo niewielka i tylko nieznacznie się różniła. W pozostałych trzech latach (2004-2006) import opryskiwaczy uległ kilkakrotnemu wzrostowi osiągając maksymalną liczbę 2488 sztuk w 2005 roku. Łącznie sprowadzono do kraju 5300 sztuk opryskiwaczy.

W eksporcie opryskiwaczy w kolejnych latach występowała tendencja wzrastająca od 970 sztuk w 2001 roku do 3235 sztuk w roku 2006. W ciągu sześciu lat wyeksportowano 12542 sztuki opryskiwaczy. Z zestawienia importu i eksportu opryskiwaczy wynika, że w latach 2001-2006 Polska była eksporterem netto. Podaż opryskiwaczy na krajowy rynek w poszczególnych latach zmieniał się analogicznie do produkcji, a łączna ich liczba wyniosła 50806 sztuk.

Przedstawiona analiza produkcji, importu, eksportu i podaży wybranych narzędzi i maszyn rolniczych do produkcji roślinnej w latach 2001-2006 wykazała, że krajowy rynek maszyn rolniczych charakteryzuje się wysokim stopniem niestabilności, co zapewne stanowi poważne utrudnienie dla producentów w planowaniu wielkości produkcji.

W artykule wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Literatura

- [1] Waszkiewicz Cz., Lipiec J.: Analiza podaży narzędzi i maszyn do uprawy gleby, siewu i sadzenia. Technika Rolnicza Ogrodnicza Leśna, 2006, nr 11.
- [2] Waszkiewicz Cz., Lipiec J.: Analiza rynku maszyn rolniczych do nawożenia i ochrony roślin. Technika Rolnicza Ogrodnicza Leśna, 2007, nr 1.

ANALYSIS OF CHANGES ON HOME MARKET OF AGRICULTURAL MACHINES AND EQUIPMENT FOR PLANT PRODUCTION

Summary

Analysis of changes on home market for the years 2001-2006 was made in the range of agricultural machines and equipment for plant production. The analysis concerned in particular such machines as ploughs, cultivators, planters, drills, fertilizer distributors and sprayers. The analysis of production, import, export and of supply of aforementioned tools and agricultural machines proved that the home market of agricultural machines is to a large extent unstable.